

Elizabeth Strout

“Si vols dir la veritat no pots protegir els personatges”

A bans d'instal·lar-se a Nova York, Elizabeth Strout (Portland, 1956) feia de cambra i escrivia contes i novel·les que mai no van arribar a veure la llum. Va acabar estudiant dret i va exercir d'advocada, però la seva vocació era tan forta que va acabar deixant la feina al cap de “mig any terrible” i es va centrar en l'escriptura. No va debutar fins al 1998, quan tenia 42 anys, amb *Amy and Isabelle*. Una dècada més tard va aconseguir el premi Pulitzer amb *Olive Kitteridge*. La traducció catalana, publicada el 2010 per Edicions de 1984, va guanyar també el Llibreter. Ara arriba *Em dic Lucy Barton*, que arrenca amb la convalescència de la protagonista en un hospital a causa de la inesperada infecció que pateix després d'haver sigut operada d'apendicitis. La Lucy rep una visita

EM DIC
LUCY BARTON
ELIZABETH STROUT
EDICIONS DE 1984 /
DUOMO
TRAD. ESTHER
TALLADA
224 PÀG. / 16,80 €

de la seva mare, i a partir d'aquí l'autora exposa la complexa relació familiar: al contrast entre la vida de camp i la de ciutat s'hi afegeixen les històries de matrimonis fracassats, de germans amb problemes i la vocació d'escriptora de la protagonista.

Em dic Lucy Barton és un llibre fet de petits retalls narratius. Treballo en un escriptori molt gran i vaig escrivint petites escenes a mà fins que trobo els personatges. En el cas d'aquest llibre n'havia escrit una on hi havia una noia i la seva mare. I era en primera persona, a diferència de les altres novel·les que he escrit fins ara. M'hi vaig llançar.

Tenen una relació complicada. Jo crec que s'estimen molt. El problema és que la mare no és gaire expressiva a l'hora de mostrar els seus

a

llegim

46-47

- Entrevista a Roberto Calasso, últim premi Formentor
- Arriben les memòries de John le Carré, 'Volar en cercles'

48-49

- Males Herbes publica Rudyard Kipling en català
- Ressenya de 'Brúixola', el premi Goncourt de Mathias Énard

Conviure amb els traumes del passat

Emma Cline

“Al meu llibre ningú no aprèn res ni va a millor”

La californiana Emma Cline (Sonoma, 1989) s'ha col·locat a l'ull de l'huracà de les novetats editorials gràcies a la versió lliure del dia a dia de les noies que formaven part de la secta de Charles Manson a finals de la dècada dels 60. Random House li va pagar dos milions de dòlars d'avanzament a finals del 2014, poc després que Cline hagués acabat l'últim curs d'escriptura creativa a la Universitat de Colúmbia i hagués començat a treballar a la secció de ficció de la revista *The New Yorker*. *Les noies* ha sigut publicada per Anagrama en català.

Deus ser una de les poques persones de la meua generació que ja s'ha pogut retirar. No m'he retirat! [Riu.] Ara em dedico a escriure a temps complet. De

LES NOIES
EMMA CLINE
ANAGRAMA
TRADUCCIÓ
D'ERNEST RIERA
312 PÀG. / 19,90 €

moment ho puc fer, però no sé si sempre serà així.

Quina és la teua rutina de treball? Aquest últim any ha sigut una mica estrany amb la preparació del llançament de *Les noies*, i ara amb la promoció. Quan l'estava escrivint vaig passar tot l'estiu tancada en una caseta minúscula al pati d'una amiga. Llavors escrivia sis hores al dia. Ara, quan m'hi puc posar, escric quatre hores, i l'endemà reescric la feina del dia anterior.

No ets gaire disciplinada? Podria ser una autora més disciplinada. De moment no ha sigut així.

¿És veritat que hauries pogut ser actriu?

Sí. Vaig actuar en una *TV movie* i un curtmetratge quan encara era una

mena. No va ser una experiència gaire positiva. Recordo que tot tenia a veure amb la meua imatge, i que els papers que m'oferien sempre eren clixés. Tot això va accelerar la meua percepció de l'objectualització de la dona.

A *Les noies* hi ha passatges en què abordes la violència sexual, com ara aquell en què un noi demana a la seva parella que li ensenyi els pits a un amic seu.

Quan escric no penso les escenes prèviament. No hi ha una intenció clara de mostrar això o allò. La imatge que em ve al cap és el més important. Aquesta escena en concret em semblava carregada d'una energia molt especial i fosca. Si la comparem amb les escenes de violència real de la resta del llibre pot semblar no gaire forta, però a mi m'impresiona.

És una escena que parla de la vulnerabilitat de les dones.

L'Evie, la protagonista de la novel·la, intenta ficar-s'hi i dir als nois que això que volen fer no està bé, però la Sasha se la treu de sobre, dient-li que ensenyar els pits tampoc no és gran cosa.

Llegint el llibre tens una sensació constant d'incomoditat. L'Evie

CRISTINA CALDERER

sentiments. Tot i que s'estimen, la situació que han viscut és dura.

Els problemes arrenquen d'una infantesa plena de privacions. ¿Podríem qualificar-la de traumàtica? Sí. Bona part de la meua narrativa té a veure amb les diferències entre classes socials, i s'ha dit poc. Igual que la Lucy, jo també vaig créixer en una zona rural on hi havia famílies que eren menyspreades pels altres perquè eren terriblement pobres. Hi ha una escena en què una mestra diu a la Vicky, la germana de la Lucy, que té brutícia rere les orelles, i que ningú no és tan pobre per no poder comprar una pastilla de sabó. És horrible! Després d'escriure-ho em vaig adonar que jo havia vist com la meua mestra li deia això mateix a una companya de classe.

Les vàlvules d'escapament de la Lucy són la lectura i l'escriptura. Primer no sabia que la Lucy seria escriptora. En un dels fragments que tenia escrits deia: "Els llibres em deien coses". Rellegint-lo em vaig adonar que la Lucy havia de ser escriptora. Em va costar prendre aquesta decisió, perquè no em sembla que els escriptors siguin gens interessants en la ficció.

A més a més, últimament han proliferat les novel·les d'escriptors

que escriuen sobre el mateix fet d'escriure.

Exacte! [Riu.] No volia fer el mateix. L'únic que m'interessava era escriure la història de la Lucy, així que em vaig oblidar del que passava al món i em vaig centrar en ella.

No hem de buscar semblances entre la Lucy i vostè.

Hi ha un moment en què ella diu que escriu perquè la gent no se senti tan sola. En això estem d'acord. M'agrada que els lectors es puguin posar a la pell d'una altra persona. La literatura t'ho dona. Si no poguéssim empatitzar, viuríem en un món molt perillós.

Un altre punt en comú seria dedicar-se costí el que costí a escriure.

És una vocació molt difícil. Si realment vols ser escriptor has d'articular la vida al voltant de l'escriptura. No pot ser una activitat extralaboral, et pren massa energia.

Va deixar la feina d'advocada i se'n va anar a Nova York. ¿De què vivia?

"SI NO POGUÉSSIM EMPATITZAR AMB ELS ALTRES, VIURÍEM EN UN MÓN MOLT PERILLÓS"

Com que era llicenciada en dret, podia ensenyar anglès en col·legis universitaris. M'hi vaig dedicar durant anys a temps parcial. Més tard, després d'*Amy and Isabelle*, també vaig ensenyar escriptura creativa.

Al llibre també tenim una escriptora que ensenya escriptura creativa. Diu que tothom acaba escrivint "la seva història". Quina seria la de la Lucy?

És una pregunta molt bona i molt difícil de respondre. Diria que la Lucy escriu sobre com d'imperfecte és l'amor. Si una cosa mostro al llibre és que els humans som molt complicats.

Sense jutjar els personatges?

Sí. M'estimo tots els personatges i no m'importa com es comporten quan escriu.

La Sarah diu que has d'escriure sense protecció.

Sí. Si vols dir la veritat no pots protegir els personatges. Mentre escrivia *Olive Kitteridge* vaig començar a dubtar sobre si el personatge realment s'havia de comportar d'una manera o d'una altra. I després de pensar-hi molt vaig arribar a la conclusió que havia de deixar que l'Olive decidís per si sola. Per a la seva veritat. ♦♦

L'última novel·la d'Elizabeth Strout i l'esperat debut d'Emma Cline tenen en comú dues protagonistes que han tingut un passat difícil. A 'Em dic Lucy Barton', Strout –que va guanyar el Pulitzer el 2009 amb 'Olive Kitteridge'– parteix de la llarga

hospitalització d'una mare jove a Nova York. Cline explora a 'Les noies' l'entorn immediat d'una secta que recorda a la de Charles Manson. Tots dos llibres expliquen les seqüeles que arrossegueu

♦♦♦♦♦ **Jordi Nopca**

PERE TORDERA

descobreix el grup de noies que viuen amb en Russell en una comuna. Un dia envia l'Evie i la Suzanne a casa d'un músic, en Mitch, perquè se n'hi vagin al llit.

En els capítols més sexuals del llibre no volia ser gaire lasciva, però alhora volia sonar visceral, real i directa. Trobar l'equilibri entre aquests dos extrems era complicat. Quan fa el *ménage à trois* amb en Mitch i la Suzanne, l'Evie està tenint una experiència molt física però alhora el seu cap està lluny dels fets.

El que fa que l'Evie s'apunti a la secta d'en Russell és la fascinació per la Suzanne. Hi ha una atracció sexual entre elles...

La seva relació té un component sexual. Sens dubte. La seva amistat és eròtica, però no crec que ni l'una ni l'altra pensin que són lesbianes.

La novel·la explora el desig de la protagonista. ¿Hauria sigut gaire diferent, si l'hagués escrit un home? Crec que sí. Em costa generalitzar

"NO VOLIA SER GAIRE LASCIVA, PERÒ ALHORA VOLIA SONAR VISCERAL, REAL I DIRECTA"

sobre aquests aspectes, perquè en realitat qualsevol autor o autora té la seva manera singular d'aproximar-se als temes dels seus llibres. En el meu cas, vaig voler que l'Evie descrigués el desig i el sexe des de molt endins, tot i que de vegades se sent alienada i és capaç d'observar-se gairebé en tercera persona. Per a un home, l'experiència sexual no és tan autoconscient, és més física.

Les noies s'ha venut com un llibre sobre l'entorn de Charles Manson.

El que a mi m'interessava era la trama emocional. Al meu llibre ningú no aprèn res ni va a millor. Els assassinats de la secta d'en Russell queden en un segon pla, però marquen tota la vida de l'Evie. Poques pàgines després de començar la novel·la ja saps qui ha matat a qui. És un llibre descriptiu, on el ritme és fonamental.

Pot fer pensar en Les verges suïcides, de Jeffrey Eugenides.

Ha sigut una influència important. També *El mar*, de John Banville. Això en el camp estilístic. Pel que fa a la història, la vaig escriure des de la nostàlgia. Feia poc que m'havia traslladat a Nova York i no podia deixar de pensar en Califòrnia, casa meua. ♦♦